

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

Tilauskoulutus ammatillisessa koulutuksessa

Tilauskoulutuksen muutos antaa Turun näkökulmasta mahdollisuuden tilauskoulutusyhteistyöhön Ahvenanmaan kanssa, mikä ei ole ollut aiemmin mahdollista.

Muutosehdotuksen mukaan tilauskoulutuksen tilaajan on oltava taho, jolla on intressi koulutuksen tilaamiseen ja rahoittamiseen. Osaavan työvoiman turvaamiseksi myös jatkossa olisi parempi, että tämänlaista rajoitusta tilauskoulutuksen järjestämiselle ei tehtäisi.

Muutos lisää yhdenvertaisuutta koulutuksen järjestäjien kesken riippumatta omistajamallista. Siirtymäaika jo aloitettujen tilauskoulutusten loppuunsaattamiseksi on välttämätöntä. Tilauskoulutuksen kustannusten eriyttäminen saattaa olla jatkossa yhtä työlästä kuin tytäryhtiön kautta toimiessa. Ehdotuksessa olisi hyvä täsmentää, miten hoidetaan tilaus- ja lukuvuosimaksuihin perustuvassa koulutuksessa opiskelijahallintoon liittyviä asioita ja niistä syntyvät kustannukset.

Lausunnossa viitataan, ettei ammatillisen koulutuksen järjestäjä saisi periä maksuja suoraan opiskelijalta, mutta toisaalta 36 §:n 2 momentissa viitataan (s. 40), että tilaaja saa periä kohtuullisia maksuja. Selkeyttykö tilanne aidosti maksujen perimisen osalta?

Tilauuskoulutus lukiokoulutuksessa

Lukiolakia koskevat muutokset ovat kannatettavia. Perittävien maksujen ajankohta tulisi kuitenkin määritellä myös lainsäädännössä tarkemmin siten, että suorite tapahtuisi ennen koulutuksen alkamista ainakin osittain.

Lukuvuosimaksullinen koulutus ammatillisessa koulutuksessa

Esitys kolmansista maista tulevien opiskelijoiden lukuvuosimaksuista ammatillisessa koulutuksessa on kannatettava. Lukuvuosimaksun maksuhetken ja opiskeluun perustuvan oleskeluluvan myöntämisen aikajärjestystä ja maksujen palauttamisen ehtoja olisi hyvä selventää. Lisäksi lukuvuosimaksullisen opiskelijan osalta olisi hyvä täsmentää ja selventää tiettyjä muutoksen kohtia, esim. noudatetaanko ammatillisesta koulutuksesta annetun lain henkilökohtaistamista sellaisenaan myös lukuvuosimaksuopiskelijan kohdalla, millaisia opiskelutuenpalveluja opiskelijalle koulutuksen aikana tarjotaan, millaisia opiskelijahallinnon tietoja koulutuksen järjestäjän tulee kerätä lukuvuosimaksuopiskelijan osalta ja miten rahoitetaan lukuvuosimaksuopiskelijan kotouttamiseen liittyviä toimia ja palveluita.

Lukuvuosimaksullinen koulutus lukiokoulutuksessa

Hallituksen esitys kolmansista maista tulevien opiskelijoiden osalta myös lukiokoulutuksessa on kannatettava.

Muu lainsäädäntö

Esitys oppivelvollisuuslain muutokseksi on kannatettava. Ehdotetut tiedonsaanti- ja luovutusoikeuksien muutokset ovat kannatettavia. Ehdotettu rahoituslain muutos on kannatettava.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauuskoulutusta koskevia ehdotuksia

Muutos laajentaa kunnallisen toimijan / koulutuksen järjestäjän mahdollisuutta toimia tilauuskouluttajana niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Turun näkökulmasta muutos antaa mahdollisuuden tilauuskoulutusyhteistyöhön Ahvenanmaan kanssa, mikä ei ole ollut aiemmin mahdollista.

Muutosehdotuksen mukaan tilauuskoulutuksen tilaajan on oltava taho, jolla on intressi koulutuksen tilaamiseen ja rahoittamiseen. Näin ollen yleinen työvoimapula ei voi olla peruste tilauuskoulutuksen järjestämiselle. Tämän pohjalta voidaan olettaa tilauuskoulutuksen nykyisestä vähentyvän. Osaavan

työvoiman turvaamiseksi myös jatkossa olisi parempi, että tämänlaista rajoitusta tilauskoulutuksen järjestämiselle ei tehtäisi.

Muutos lisää yhdenvertaisuutta koulutuksen järjestäjien kesken riippumatta omistajamallista, mikä on kannatettava muutos. Myös koulutuksen tilaaminen suoraan koulutuksen järjestäjältä selkeyttää tilauskoulutuksen toteuttamista, kun tytäryhtiön ei enää tarvitse olla välissä. Esityksen mukaan tilauskoulutuksen siirtymälle tytäryhtiöltä koulutuksen järjestäjälle ei ole varattu lainkaan siirtymäaikaa. Siirtymäaika jo aloitettujen tilauskoulutusten loppuunsaattamiseksi on välttämätöntä.

Tilauskoulutuksen kustannusten eriyttäminen saattaa olla jatkossa yhtä työlästä kuin tytäryhtiön kautta toimiessa. Ehdotuksessa olisi hyvä täsmentää, miten hoidetaan tilaus- ja lukuvuosimaksuihin perustuvassa koulutuksessa opiskelijahallintoon liittyviä asioita ja niistä syntyvät kustannukset.

Muutos parantaa kansainvälisten opiskelijoiden oikeusturvaa, mikä on kannatettavaa. Koulutusta ja sen organisointia koskevista asioista sovitaan selkeämmin sopimuksilla, ja myös opiskelijan on helpompaa hahmottaa, mikä suhde koulutuksen tilaajalla ja koulutuksen järjestäjällä on. Lausunnossa viitataan, ettei ammatillisen koulutuksen järjestäjä saisi periä maksuja suoraan opiskelijalta, mutta toisaalta 36 §:n 2 momentissa viitataan (s. 40), että tilaaja saa periä kohtuullisia maksuja. Selkeytyskö tilanne aidosti maksujen perimisen osalta?

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Lukiolain 9 § käsittelee tilauskoulutusta. Muutokset ovat kannatettavia. Lukiokoulutuksen näkökulmasta malli selkiyttää tilauskoulutusta koskevaa sääntelyä ja parantaa opiskelijoiden oikeusturvaa. Samalla toisen asteen tilauskoulutuksen sääntelyn selkiyttäminen samankaltaiseksi korkeakoulujen kanssa yhtenäistää käytäntöjä koko maassa. Lisäksi perittävien maksujen selkiyttäminen selventää tilannetta, kun koulutuksen järjestäjän on perittävä koulutuksen tilaajalta vähintään tilauskoulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Maksun ajankohta tulisi kuitenkin määritellä myös lainsäädännössä tarkemmin siten, että suorite tapahtuisi ennen koulutuksen alkamista ainakin osittain. 9 §:n 1 momentin täsmennys on kannatettava, jotta tilauskoulutusta ei käytetä voittoa tavoittelevaan liiketoimintaan.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Hallituksen esitys on kannatettava, että kolmansista maista tulevilta opiskelijoilta voidaan periä lukuvuosimaksuja ja että koulutuksen järjestäjä voi itse päättää maksujen suuruudesta. Lukuvuosimaksun maksuhetken ja opiskeluun perustuvan oleskeluluvan myöntämisen aikajärjestystä ja maksujen palauttamisen ehtoja olisi hyvä selventää.

Lisäksi lukuvuosimaksullisen opiskelijan osalta olisi hyvä täsmentää ja selventää tiettyjä muutoksen kohtia, kuten esim. noudatetaanko ammatillisesta koulutuksesta annetun lain henkilökohtaistamista sellaisenaan myös lukuvuosimaksuopiskelijan kohdalla ja millaisia opiskelutuenpalveluja opiskelijalle koulutuksen aikana tarjotaan. Osa palveluista toteutetaan esim. hyvinvointialueen toimijoiden toimesta. Entä millaisia opiskelijahallinnon tietoja koulutuksen järjestäjän tulee kerätä

lukuvuosimaksuopiskelijan osalta? Miten rahoitetaan lukuvuosimaksuopiskelijan kotouttamiseen liittyviä toimia ja palveluita (esim. asuntojärjestelyt, pankkitilin avaaminen)?

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Hallituksen esitys on kannatettava. Käytäntö lukuvuosimaksuista, joiden tulee kattaa vähintään koulutuksesta aiheutuvat kustannukset, on kannatettava. Se myös yhtenäistää käytännön toiselta asteelta korkeakouluihin. Lukiokoulutuksen kohdalla määritelty malli on riittävän selkeä koulutuksen järjestäjäkohtaisten laskennallisten valtionosuuksien huomioimisessa. Niin ikään on hyvä, että laki huomioi myös selkeästi aineopiskelijoilta perittävät maksut. Velvoite koulutuksen järjestäjille laatia selkeät toimintaperiaatteet lukuvuosimaksujen perimiseen, palauttamiseen ja hyvityksiin on selkeä ja kannatettava. Lainsäädännön ohjausvaikutus asiassa on hyvä ja kannatettava. Lisäksi laki rajaa tilauskoulutuksen selkeästi englanninkielisessä lukiokoulutuksessa opiskelun ulkopuolelle.

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

Rahoituslain muutos on kannatettava, koska se rajaa tilauskoulutuksen kautta opiskelemaan tulleet pois laskentaperusteista ja samoin rajaa heidät valtionosuusrahoituksen ulkopuolelle. Valtionosuusrahoituksen tehtävä ei ole toimia tulonsiirtona suurilta koulutuksen järjestäjiltä pienille tilauskoulutuksessa olevien opiskelijoiden avulla.

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

Hallituksen esitys perusteluineen on kannatettava. Muutos selkiyttää tilannetta ja rajaa tilanteen selkeämmin EU/ETA-valtioiden ulkopuolisten alle 18-vuotiaiden kansalaisten kohdalla siten, että he ovat lukukausimaksuvelvollisia.

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

Hallituksen esitys perusteluineen on kannatettava. Ehdotetut tiedonsaanti- ja luovutusoikeuksien muutokset koskevat erityisesti lukuvuosimaksullisen opiskelijan oleskeluluvan perustetta koskevia tietoja. Koulutuksen järjestäjällä on tarve saada tietoja koulutuksen suunnittelun, opiskelijamäärän ennakkoinnin ja opiskelijoiden lukuvuosimaksujen perimistä varten. Muutos lisää koulutuksen järjestäjän lukuvuosimaksullisen koulutuksen ennakoitavuutta, selkeyttää ja varmentaa koulutukseen hakeutumisen prosessia ja opiskelijan opintojen suorittamista sekä parantaa käytettävissä olevien tietojen luotettavuutta. Tiedonsiirron automatisointi koulutuksen järjestäjän ja Maahanmuuttoviraston välillä on kannatettavaa.

Jokela Merja

Turun kaupunki - Kansliapäällikön päätös 26.6.2025 § 157